

مرکز آموزشی، تحقیقاتی و درمانی قلب و عروق شهید رجایی

آموزش تشنج

تشنج چیست؟

تشنج عبارت است از اختلال موقتی در مغز، که این اختلال عملکرد دو خصوصیت دارد:
اول اینکه به صورت ناگهانی آغاز می شود.
دوم اینکه غیر ارادی و غیر قابل کنترل است.

علائم تشنج چیست؟

وقتی کودکی تشنج می کند ممکن است شما هریک از این علائم را ببینید:

- 1- کودک دچار اختلال هوشیاری شود یعنی اطرافیان را نشناسد، متوجه زمان و مکان نباشد، به صدا زدن شما پاسخ ندهد یا بیهوش روی زمین بیفتد.
- 2- حرکاتی غیر ارادی در اعضای بدن کودک ظاهر شود این حرکات ممکن است قسمتی از بدن یا تمام اعضا را درگیر کند ممکن است کودک به شدت دست و پا بزند. روی زمین بیفتد، سر و چشمهای کودک به یک طرف بچرخد یا اینکه فقط یک دست یا یک پای کودک دچار حرکات تکان دهنده شدید شود و این حالت چند ثانیه تا چند دقیقه طول بکشد معمولاً این حملات کمتر از 10 دقیقه طول می کشد.
- 3- ممکن است کودک در زمان حمله کنترل ادرار خود را از دست بدهد.
- 4- گاهی کودک به صورت ناگهانی رفتاری غیر عادی نشان می دهد مثلاً بدون آنکه متوجه اطراف باشد. شروع به دویدن میکند.
- 5- ممکن است کودک برای چند لحظه به نقطه ای خیره شده و در این مدت متوجه اطراف نباشد.

آیا اگر کودک یک بار تشنج کند، تا آخر عمر دچار حملات تشنج خواهد شد؟

در سنین بین 6 ماه تا 5 سال مغز کودک به افزایش درجه حرارت بدن حساس است در نتیجه 3-4 درصد کودکان در این سنین با تب های شدید (بیش از 38 درجه) دچار تشنج می شوند. اکثریت این کودکان بعد از سن 5 سالگی دچار تشنج زمان تب نمی شوند.

شایعترین سن برای تشنج ناشی از تب 18-14 ماهگی است و زمان آن از چند ثانیه تا 10 دقیقه طول میکشد و بندرت تشنج ناشی از تب بیش از یکبار اتفاق می افتد.

علت تشنج همراه با تب چیست؟

بیشتر مواقع تشنج همراه با تب در اثر عفونتهای ویروسی دستگاه تنفس فوقانی یا عفونت حاد گوش میانی ایجاد می شود. گاهی ممکن است علت تشنج یا تب، منژیت باشد.

آیا تشنج در نوزادان شایع است؟

از هر 100 نوزاد تقریباً 2 نوزاد دچار تشنج در ماه اول زندگی می شوند.

تشنج در نوزادان چه علایمی دارد؟

تشنج در نوزادان علایم متفاوتی دارد مثلاً ممکن است به صورت حرکات شدید اندام ها، پرش های عضلانی تکراری، لرزش پلک ها سفت شدن اندام ها، حرکات شبیه مکیدن یا جویدن در دهان، گریه غیر طبیعی یا حرکات غیر طبیعی چشمها دیده شود. در بعضی نوزادان تنها علامت تشنج توقف تنفس و کبود شدن نوزاد است.

علت تشنج در نوزادان چیست؟

- 1- کمبود اکسیژن رسانی به مغز
 - 2- کاهش قند خون
 - 3- عفونت ها
 - 4- اختلالات دستگاه عصبی
 - 5- اعتیاد مادر به مواد مخدر و چند علت نادر دیگر
- لازم بذکر است کودکان قبل از سن 6 ماهگی که شامل نوزادان نیز می شوند معمولاً به علت تب بالا دچار تشنج نمی شوند.

■ اگر کودک شما مبتلا به حملات تشنج در زمان تب می شود به این نکات دقت فرمایید.

- 1- هرگاه کودک شما به علت سرما خودرگی یا هر عفونت دیگری دچار تب شدید شد حتماً " با استفاده منظم از داروی ضب تب (استامینوفن) و پاشویه با آب ولرم تب کودک را کاهش دهید.
- 2- هیچگاه برای کاهش تب کودک از آسپرین یا آمپول های تب بر استفاده نکنید.
- 3- کودک را برای بررسی علت تب نزد پزشک ببرید.
- 4- در صورتی که پزشک احتمال منژیت را در کودک بدهد کشیدن مایع نخاع کودک جهت آزمایش و تشخیص بیماری ضروری است در این زمینه با پزشک همکاری کنید.
- 5- اگر کودک شما سابقه تب و تشنج دارد با نظر پزشک در زمان تب شدید، علاوه بر استامینوفن، بروفن و پاشویه، از داروی ضد تشنج به مقداری که پزشک دستور داده استفاده کنید تا از تشنج پیشگیری شود.
- 6- اگر بعد از تشنج، پزشک دستور داد تا کودک شما به مدت طولانی (حدود 2 سال) از داروهای ضد تشنج استفاده کند حتماً این داروها را طبق دستور در زمان مناسب مصرف کنید و از کم کردن یا قطع

کردن خود سرانه داروها بپرهیزید.

● اگر کودک شما مبتلا به حملات تشنج بدون تب (صرع) است به این نکات دقت فرمایید .

- 1- کودک شما تا زمانی که پزشک دستور دهد باید داروی ضد تشنج مصرف کند.
- 2- هیچ گاه دارو را خود سرانه قطع نکنید یا مقدار آن را کاهش ندهید.
- 3- کودکان مبتلا به حملات تشنج بدون تب (صرع) باید همواره مراقبت شوند. بدون آنکه فعالیت جسمی آنها محدود شود . در زمان انجام کارهای حساس مثل شنا یا استحمام حتماً از نزدیک مراقب کودکان باشید . اگر کودکان تمایل به بالا رفتن از بلندیها ،درخت یا وسایل بازی دارد نزد کودکان بمانید.
- 4- در صورتی که کودکان دچار حمله تشنج شد او را به پهلو بخوابانید البته هیچ وقت سعی نکنید به زور و با اعمال فشار چیزی لای دندانهای کودک قرار دهید زیرا ممکن است باعث آسیب شود. لباسهای تنگ یا زیور آلات را از گردن او باز کنید تا راحت تر نفس بکشد. در زمان تشنج هیچ ماده خوراکی یا آب را وارد دهان کودک نکنید و سریعاً او را به بیمارستان برسانید.